

najaar 2023

College 1	4 oktober 2023: Inleiding, beleidskader, staatssteun en mededinging	Locatie	Docent
10:00 – 11.00	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Inleiding & kennismaking deelnemers ▪ Opzet en structuur van de leergang 	Agora 2	Marjolein Dieperink (VU/AKD)
11.15 – 13.00	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Europees en Nationaal beleidskader <ul style="list-style-type: none"> ▪ Overzicht van Europees beleidsinstrumentarium, met name FF55 ▪ Overzicht van huidige nationaal beleidsinstrumentarium voor alle sectoren ▪ Overige thema's: Governance uitvoering van klimaatbeleid, waaronder de wetgevingsagenda 		Jeroen Bruijn (EZK) Roel Schoenmakers (EZK)
13.45 – 15.30	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Algemene inleiding op het sectorspecifieke staatssteunrecht <ul style="list-style-type: none"> ▪ Warmte: onrendabele top financiering, PPS-constructies waarin overheden merendeel van de risico's dragen ▪ Zon & Wind: SDE ++, grondprijzen; ▪ Waterstof: ontwikkelen van een waterstofindustrie in NL met publieke financiering ▪ Samenhang overig EU-beleid: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Aanhouden van strategische gasvoorraden (RePowerEU) ▪ CBAM en EU-ETS ▪ Leveringszekerheid: capaciteitsmechanismen ▪ Staatssteun als instrument in het EU-klimaatbeleid / Fit for 55 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Richtsnoeren klimaat, milieubescherming en energie 2022 ▪ Algemene Groepsvrijstellingsverordening 		Ali al Khatib (Stibbe)
15.45 – 17.30	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mededingingsrecht <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kartelverbod en uitzondering daarop ▪ Europese Richtsnoeren en Nederlandse leidraad/beleidsregel ▪ Nederlandse praktijkvoorbeelden 		Wolf Sauter (VU/ACM)
College 2	11 oktober 2023: Regulering elektriciteits- en gasector: huidig recht en de Energiewet	Agora 2	
13.15 – 15.15	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Beleidskader en wetgevingsagenda ▪ Inleiding Elektriciteitswet 1998 en Gaswet: netbeheerders en netaansluitingen ▪ Garanties van Oorsprong (GvO's) ▪ Private netten (GDS) ▪ Opslag ▪ Congestie 		Léone Klapwijk (Van Doorne)
15.30 – 17.30	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Clean Energy Package ▪ Energiewet <ul style="list-style-type: none"> ▪ Stand van zaken parlementaire behandeling ▪ Bredere context (opbouw wetsvoorstel, link naar CEP, nationale keuzes) ▪ Meten en data ▪ Nieuw actoren: Aggregator, Energiegemeenschappen ▪ Wijziging consumentenbescherming ▪ Rolverdeling EZK – ACM ▪ Groen gas 		Lars Meindert (EZK)

College 3	1 november 2023: Projectfinanciering en verduurzaming bouw	Agora 2	
13.15 – 15.15	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Privaatrechtelijk kader: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Goederenrecht, (project)financiering 		Soufjan El Baroudi (Mobius Advocaten)
15.30 – 17.30	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Civielrechtelijke aspecten van (i) circulair bouwen en (ii) nieuwe energietoepassingen voor bestaand vastgoed <ul style="list-style-type: none"> ▪ Praktijk en instrumentarium (opstalrechten, erfpachten, erfdiensbaarheden, netregistratie, opstalrechtloos financieren) 		Joris van de Bunt (QGM Law)
College 4	8 november 2023: Omgevingsrecht en praktijkcasus	Agora 2	
13.15 – 15.15	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Inleiding in het omgevingsrecht; ruimtelijke toestemming en benodigde vergunningen en ontheffingen <ul style="list-style-type: none"> ▪ Voorbeeld casus windpark op land ▪ Hoe werkt het bij Wind op zee ▪ Actualiteiten; omgevingswet, stikstof, jurisprudentie, participatie etc. 		Renske van Ekdom (Vattenfall)
15.30 – 17.30	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Het realiseren, aan- of verkopen en financieren van duurzame energieprojecten: aandachtspunten (key issues, do's en don'ts) uit de juridische praktijk; <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wrap-up college 1 – 4 door middel van een praktijkcasussen 		Veii Jacobs/Claudia Beele (Stek Advocaten)
College 5	15 november 2023: Regulering van warmte en waterstof	Agora 2	
13.15 – 15.15	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Beleidskader en wetgevingsagenda ▪ Warmtenetten en alternatieven ▪ Warmtewet ▪ Marktordening warmtenetten (wetsvoorstel Wet collectieve warmtevoorziening) ▪ Duurzame warmtebronnen ▪ Praktijkcasus 		Bas Husken (Gemeente Amsterdam)
15.30 – 17.30	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Waterstof <ul style="list-style-type: none"> ▪ De rol voor waterstof in ons toekomstige energiesysteem (o.a. EU Green Deal & Nederlandse waterstofstrategie) ▪ Decarbonsatiepakket van de Europese Commissie ▪ Gasrichtlijn en gasverordening EU ▪ Voorstellen ACM voor (toekomstige) nationale regulering van waterstof ▪ De rol van de nationale toezichthouder ▪ Verhouding met wetgeving (o.a. concept Energiewet) en marktordening andere energiedragers ▪ Waterstofopslag/ windenergie op zee 		Maarten de Wit (AKD)
College 6	22 november 2023: ESG reporting en aansprakelijkheid klimaatschade	Agora 2	
13.15 – 15.15	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSRD, de CSDDD, IMVO-convenanten en initiatieven voor nationale wetgeving ▪ Aandeelhoudersactivisme 		Menno Baks (Loyens & Loeff)
15.30 – 17.30	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aansprakelijkheid klimaatschade <ul style="list-style-type: none"> ▪ Internationale ontwikkelingen en de rol van mensenrechten ▪ Wat is de rol van de civiele rechter? Toets aan algemene zorgvuldigheidsnorm en/of toets aan mensenrechten? ▪ Urgenda-arrest ▪ Shell/Milieudefensie 		Lodewijk Smeehuijzen (VU)
<i>Deadline paperopzet</i>	22 november 2023 Inleveren via Canvas vóór 17:00 uur		

College 7	6 december 2023: Financiële regulering en CO2-beprijzing	Agora 2	
13.15 – 15.15	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De rol van de financiële sector bij de verwezenlijking van de Europese Climate Change agenda ▪ Verlegging van financieringsstromen naar duurzame beleggingen ▪ Klimaatrisico's op de balansen van financiële ondernemingen en pensioenfondsen ▪ Beleggingsvoorkeuren van particuliere en institutionele beleggers op het vlak van ESG-doelstellingen 		Bart Joosen (Universiteit Leiden)
15.30 – 17.30	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CO2-beprijzing <ul style="list-style-type: none"> ▪ Beleidskader en wetgevingsagenda ▪ EU ETS ▪ CCS in relatie tot EU ETS ▪ CBAM ▪ Overige CO2-beprijzing 		Marc Leenders (Nederlandse Emissieautoriteit)
<i>Deadline paper</i>	15 januari 2024 Inleveren via Canvas vóór 17:00 uur		
<i>Deadline herkansing</i>	5 februari 2024 Inleveren via Canvas vóór 17:00 uur (bij onvoldoende)		
College 8	7 februari 2024: Paperpresentaties	Agora 2	
10.30/11.30 – 17.30*	Paperpresentatie/Panel/stellingen Aansluitend diploma-uitreiking		Marjolein Dieperink (VU/AKD)

*Het programma en het aantal toe te kennen NOVA punten van college 8 kan afwijken o.b.v. het aantal ingeleverde papers. Het volledige programma van college 8 volgt t.z.t. op Canvas.

Programma college 1

09.30 – 10.00 uur: ontvangst
10.00 – 11.00 uur: aanvang programma
11.00 – 11.15 uur: pauze
11.15 – 13.00 uur: vervolg programma
13.00 – 13.45 uur: lunch
13.45 – 15.30 uur: vervolg programma
15.30 – 15.45 uur: pauze
15.45 – 17.30 uur: vervolg programma

Programma colleges 2, 3, 4, 5, 6 en 7:

12.45 – 13.15 uur: ontvangst
13.15 – 15.15 uur: aanvang programma
15.15 – 15.30 uur: pauze
15.30 – 17.30 uur: vervolg programma

Algemene informatie

De colleges vinden plaats op woensdagochtend/-middag op de Vrije Universiteit. Netto cursustijd college 1: 6,25 uur, netto collegetijd colleges 2 t/m 7: 4 uur. Eventuele wijzigingen in de planning voorbehouden.

U ontvangt het diploma van de leergang als u tenminste zes van de acht colleges heeft bijgewoond, uw paper heeft gemaakt, bij het gehele laatste college aanwezig bent, uw paper presenteert en deze met een voldoende is beoordeeld.

Het aantal door de Nederlandse Orde van Advocaten (NOVA) toegekende punten op juridisch gebied bedraagt voor 2023 dertig punten (30) en voor 2024 minstens vier (4) punten*. PO punten worden toegekend voor de volledige uren die u aanwezig bent.